

Konferencijoje – mokslo, verslo ir žemės ūkio vienybė

Juozas SKRIPKAUSKAS
ŪP korespondentas

Lietuvos agrarinių ir miškų mokslo centro Vėžaičių filialo konferencijų salė tiek dalyvių dar nebuvo mačiusi – iš visos Lietuvos suvažiavo beveik pus-trčio šimto ūkininkų, konsultavimo biurų specialistų, mokslininkų, studentų. Viens susodinti filialo darbuotojai kėdžių turėjo skolintis iš kaimynų. UAB „Baltic Agro“, „Mortar Akmenė“ bei minėto LAMMC Vėžaičių filialo organizuota konferencija apie neišvengiamą būtinybę kalkinti rūgščius dirvožemius sulaukė didžiulio susidomėjimo ir ypač detalios šios problemos analizės. Devynių mokslinių pranešimų ir gausybės klausimų-atsakymų medžiagą sutalpinti į vieną rašinį neįmanoma, todėl šioje publikacijoje aptarsime tik esminius klausimus – kodėl dalyje Lietuvos dirvas kalkinti būtina, kaip tai daryti ir kokius produktus šiam tikslui gali pasiūlyti Lietuvos verslininkai.

Staugaitis sakė, kad ne kartą kreiptasi į šalies Vyriausybę, ministrus dėl paramos ūkininkams kalkinimo srityje, tačiau iki šiol nieko negauta. Todėl šias problemas ūkininkai priversti spręsti patys.

Rūgštūs dirvožemiai nepalankūs augalams

Ir į šį klausimą atsakytą prof. G. Staugaičio pranešime. „Bandytais nustatyta, kad dauguma augalų rūgščiose dirvose prasčiau įsisavina maisto medžiagas. Azotas prasčiau įsisavinamas jau esant 6 ir mažesniai pH, itin prastas fosforo įsisavinimas, ne ką geresnis kalio, sieros, kalcio, magnio – visų makroelementų. Vienas ūkininkas

zultato. Jei tik kalkinsime, o pamiršime mėšlą, dar kažko nepadarysime, rezultatas bus blogas. Lektoriai jau minėjo, kad sovietmečiu atlikto kalkinimo įtaką jutome daugiau negu 40 metų. Taip buvo todėl, kad naudotos lėtesnio poveikio kalkinės medžiagos, šalia jų buvo naudojama daug mėšlo. Siandien man labai skaudu girdėti, kai ūkininkai vaikosi kalkinių medžiagų, turinčių kuo daugiau veikliosios medžiagos, kad tik kaip galima greičiau suveiktų, bet kad tai duos daugiau neigiamą, negu teigiamą, rezultata, nesusimąstoma“, – sakė lektorė.

Nenori ilgai laukti

Žinoma, laukti daug metų, kad pamatytų kalkinimo efektą, ūkininkai nenori, jie trokšta greitesnio rezultato. Todėl įvairių lektorių pranešimuose buvo pateikti skirtumai tarp naudojamų medžiagų cheminės sudėties bei fizinių savybių. Naudojant negesintas kalkes (kalcio oksidines) galima stipriai išdegti ir augalus, ir dirvos mikroorganizmus, o derliaus taip apdorotoje dirvoje galima tikėtis tik praėjus nemažai laiko. Ne toks pavojingas kalcio hidroksidas, o kalcio karbonatas nuo požiūriu, mokslininkų manymu, yra saugiausia medžiaga.

Svarbu ir tai, koku pavidalu tas medžiagas naudosime. Jos gali būti sumaltos iki dulkių, tada, aišku, duos greitą efektą, nes rūgštis dirvoje bus neutralizuota per trum-

pą laiką. Tačiau tokių medžiagų poveikis bus trumpalaikis, procesą greitai teks kartoti. Granuluoti produktai veikia ilgesnį laiką, tačiau ne iškart, reikia palaukti. Detalai šiuos ir kitus įvairių medžiagų veikimo bei paskleidimo niuansus aptarė dr. Regina Repšienė.

„Naudojant granuluotas medžiagas neutralizavimo trukmė ilgesnė, lėtesnis kalcio išsiplovimas, galima tolygiai paskleisti centrinio tipo trąšų barstytuvais, tinka laukams, kurie statesni kaip 7–8 laipsniai. Šitomis kalkinėmis medžiagomis savo laukus gali pakalkinti kiekvienas ūkininkas – jis nebus priklausomas nuo specialios technikos. Trūkumai (jei tai galima vadinti trūkumu) – neutralizavimo efektas ne toks spartus kaip naudojant dulkes“, – viename Žemaitijos ūkyje penkerius metus vykdytų bandymų rezultatais dalijosi mokslininkė R. Repšienė.

Gamintojų siūlymai

Gamintojai, naudodamiesi mokslininkų rekomendacijomis, sukuria puikių produktų, tinkančių žemei kalkinti. Viena tokių įmonių – UAB „Mortar Akmenė“, ji iš Akmenės krašte esančių kalkakmenių gamina kalkinimo medžiagas „Kalk V“ ir „Kalk HUM“. Apie šių medžiagų ypatybes konferencijoje papasakojo „Mortar Akmenė“ atstovė Algima Mituzaitė-Krušinskienė.

„Mūsų įmonės gaminamos kalktrašės produkcija padeda atlaisvinti dirvožemyje surištas maistingąsias medžiagas, efektyvinti organinių ir neorganinių medžiagų įsisavinimą, turi kitų teigiamų savybių dirvožemiui bei augalams. Svarbiausios „Kalk V“ ir „Kalk HUM“ sudedamosios dalys yra lietuviškos kilmės klintmilčiai ir gesintos kalkės. Negesintos kalkės labai aktyvios, patekusios į dirvą ir gavusios drėgmės pakelia temperatūrą, sunaikina mikroflorą, nudegina augalus. Mes jas gesiname trąšų gamybos proceso metu. Sujungus klintmilčių dulkes ir gesintas kalkes gauname įvairių dydžių granules, jos yra tvirtos ir gali būti tolygiai paskleidžiamos įprastais trąšų barstytuvais“, – susirinkusiuosius informavo A. Mituzaitė-Krušinskienė.

Šiomis kalktrašėmis galima kalkinti visus metus, „Kalk HUM“ savo sudėtyje dar turi koncentruoto produkto „Humistar“ (20 l/t).

Visų UAB „Mortar Akmenė“ gaminamų kalktrašių efektyvumas nuolat tiriamas LAMMC Vėžaičių filiale vykdomuose bandymuose. Tai bene vienintelis gamintojas, skiriantis tiek daug dėmesio gamybos tobulinimui bei gaminamų kalktrašių efektyvumo tyrimui.

Naudodamiesi proga, ūkininkai mokslininkams pateikė klausimų ne tik apie kalkinimą, tačiau ir kitais jiems aktualiais dirvožemio priežiūros klausimais. ●

Kalkinimas – neišvengiama būtinybė

Prof. habil. dr. Gediminas Staugaitis susirinkusiuosius supažindino su teorine medžiaga ir apžvelgė dirvų rūgštingumo situaciją įvairiuose Lietuvos regionuose.

„Žemaitijoje galima rasti dirvų, kurių rūgštingumas pH vertinimo skalėje yra 4,5 vieneto, tai rūgščios dirvos ir jose gero derliaus tikėtis neverta. Būtent Žemaitijoje dirvos ir yra rūgščiausios, rūgštusis žemės sluoksnis siekia 2–3 m gylį, o dar giliau esantis karbonatinis sluoksnis, galintis sumažinti rūgščių koncentraciją, nedaro įtakos viršutiniams sluoksniams, kuriuose augalai ir auga. Rytų Lietuvoje dirvos taip pat rūgščios, bet ne tiek, mat čia karbonatinis sluoksnis yra jau tik vieno metro gylyje. Šiuo požiūriu geriausia situacija Vidurio Lietuvoje, čia karbonatinis sluoksnis slūgso 40–50 cm gylyje, o kai kur išeina net į paviršių, čia pH būna 7 vienetai ir didesnis (kuo skaičius didesnis, tuo rūgštingumas mažesnis)“, – Lietuvos dirvožemio situaciją apibūdino profesorius.

Ir šiame, ir kituose pranešimuose taip pat akcentuota, kad įtakos dirvos rūgštingumui turi ir kritulių kiekis. Pajūryje, kur lietūs ypač rūgštūs, dažnesni, iš dirvos paviršiaus į gilesnius sluoksnius išplaukamas kalcis ir magnis, todėl čia dirva rūgštėja sparčiau.

Kadangi minėtų aplinkybių (nei kritulių kiekio, nei giluminių žemės sluoksnių) pakeisti neįmanoma, vienintelė išeitis problemai spręsti yra dirvos kalkinimas. Prof. G.

iš Alytaus r. verkdamas prašė atvažiuoti: augina kviečius, jo pasėlis gražiai sudygsta, ūgteli, o tada nugelsta ir sunyksta. Išmatavome dirvos rūgštingumą – paviršiuje pH buvo 5, podirvyje 4,5. Tai ir yra priežastis, kodėl kviečiai prastai augo: jėgos sudygti jie turi, o paskui, ūgtelėję, sunyksta“, – išvadą daro mokslininkas.

Nors daugelis auginamų kultūrų nepakenčia rūgščios dirvos, yra ir tokių, kurios šią savybę toleruoja.

„Kai kurie augalai labai jautriai reaguoja į dirvos rūgštumą – tai žieminiai kviečiai, rapsai, cukriniai runkeliai, dobilai, liucerna. Ūkininkas, auginantis šias kultūras, pajus akivaizdžią naudą savo laukus kalkindamas, augalai duos derliaus priedą. Tačiau kai kurios kultūros rūgščiai dirvai ne tokios jautrios, galėčiau paminėti rugius, avižas, grikius, bulves. Kalkindami dirvas, kuriose šie augalai auga, derliaus priedo galime ir nepastebėti, nors kokybei įtakos turės“, – nurodė pranešėja habil. dr. Liudmila Tripolskaja. Taigi rugiai, avižos ir bulvės gali būti išsigelbėjimas rūgščių dirvų turinčiam ūkininkui.

Istorijos patikrinta

Į konferenciją ūkininkai susirinko, žinoma, tam, kad išgirstų konkrečių patarimų kuo, kaip ir kada kalkinti rūgščias dirvas. Įtaigiai prie šios temos ūkininkus atvedė dr. Renata Laurė, priminusi Lietuvos dirvų kalkinimo istoriją. „Viskas – kalkinimo medžiaga, organika, mėšlas, trąšos, tręšiamieji produktai – turi būti subalansuota. Nėra balanso, neturėsime ir galutinio re-

RŪGŠČIŲ DIRVOŽEMIŲ KALKINIMAS – NEIŠVENGIAMA BŪTINYBĖ

Kalkinimui rekomenduojame aukštos kokybės, granuluotas kalktrašes:

- Tai ilgalaikio poveikio medžiaga, skirta dirvos rūgštingumui mažinti bei dirvą praturtinanti augalams reikalingomis maistinėmis medžiagomis
- Sudėtyje yra huminių ir fulvo rūgščių, kurios padeda augalams iš dirvos geriau pasisavinti maisto medžiagas, skatina mikroorganizmų veiklą
- Granulės tvirtos ir tinkamo dydžio tolygiam paskleidimui įprastais trąšų barstytuvais

NEPRALEISKITE PAVASARINIO KALKINIMO GALIMYBĖS!

Daugiau informacijos apie KALK HUM Jums suteiks „Baltic Agro“ konsultantai arba rasite www.balticagro.lt

